

benhavn, hvordan der har staaet vældige Slag om det saakaldte Storke-springvand, som en Kunstnerkreds lovpriste og en anden forkætrede, og hvordan man paa samme Maade i sin Tid havde vældige Kampe om, hvorvidt Bygningen „Helmerhus“ burde bestaa eller forsvinde, ikke at tale om Frue Kirkes Spir og lignende Ting. Naar et saadant Spørgsmaal kommer op, vil den stedlige Fredningskommission kunne udstede Ordre, som Ejeren har at rette sig efter. Ganske vist kan man indaanke Sagen for Overfredningskommissionen, men der er ikke Adgang til Domstolene. Hvor der er Tale om virkelig historiske Monumenter, gamle Bygninger af national Betydning, mener jeg som de fleste andre Mennesker, at der absolut bør være Adgang til at frede dem, men saa er det et nationalt Øjemed og Almenvellet, det drejer sig om, og saa handler man efter Almenvellets Tarv og eksproprierer, som man plejer, hvis vedkommende Ejer ikke af egen Drift ønsker at bevare det, som bør bevarer, og saa betaler man Erstatning, og saa er den Sag ude af Verden. Men man bør ikke tillægge 100 lokale Fredningskommissioner Landet over Ret til ved simpel Kendelse at afgøre, om vedkommende Ejer maa omdanne sin Bygning eller ikke. Der er ikke mindste Garanti for de Folks kunstneriske Indseende, og vi ved jo, at selv om det er fremragende Arkitekter og Kunstnere, kan der være meget delte Meninger om saadanne Spørgsmaal; selv om man sætter fremragende Folk ind, vil det endda ikke hjælpe. Jeg formoder, at det er den egentlige Grund til, at man har foreslaaet de mange Kommissioner, at vi ogsaa skal have dem netop paa dette Omraade; men jeg tror, det vilde være en Ulykke, om vi fik mange Kommissioner, og de fik en udstrakt Myndighed. Det glæder mig, at Ordføreren for det radikale Parti (Moesgaard-Kjeldsen) har fundet, ligesom jeg, at de mange Kommissioner var overflødige. Allerede hvis man reducerede Antallet til 1 for hvert Amt, vilde Tallet blive bragt ned fra 100 til 20, og det var fuldstændig tilstrækkeligt. Det er maaske ikke min Sag at være mere radikal end selve den ærede Ordfører for det radikale Parti, men jeg kunde have Lyst til at gaa endnu længere ned, og jeg mener, at man godt kunde nøjes med een Autoritet for hele Landet eller i alt Fald een for hver af Landets Hoveddele.

Jeg kommer dernæst til § 14 i Lovforslaget. Formaalet i denne Paragraf har ikke det fjærneste med Naturfredningen at be-

stille, thi Formaalet er kun, at der skal gives alle og enhver Adgang til den udyrkede og for Græsvækst blottede Strandbred; jeg har en stærk Mistanke om — eller egentlig mere end en Mistanke; efter hvad man kan se af Bemærkningerne til Lovforslaget, kan jeg sige, at der er fuldstændig Vished for — at det er dette, der har været den egentlige Drivkraft, det, der har baaret Lovforslaget frem. Paragraffens Formaal er at tilfredsstille den særlige Trang, som gør sig gældende hos den københavnske Befolkning til at faa Adgang til Friluftsliv paa Kysten af Nordsjælland i Byens Nabolag, saa vidt muligt. Hvad denne Trang angaar, forstaar jeg fuldstændig, at den er til Stede og billiger i enhver Henseende det Arbejde, der gøres for at faa den tilfredsstillet. Naar en By som København er vokset til dens nuværende Størrelse, er det en Ulempe, at en stor Del af Ungdommen vokser op i lumre Baggaarde og mørke Gyder; der bliver da Trang til at skaffe dem Adgang til al den Friluftsfærdsel, de overhovedet kan faa. Det er naturligt, at en saadan Trang opstaar, og Spørgsmaalet er af saa stor sanitær Betydning, at der virkelig er Grund til at gøre noget for at tilfredsstille den. Men jeg vil dog gøre opmærksom paa, at dette er ikke et Lands-spørgsmaal, men et lokalt Spørgsmaal. Det er et særligt Spørgsmaal for København og muligvis for andre store Byer, hvor en lignende Trang gør sig gældende. Men det forekommer mig ganske urimeligt, at vi for denne lokale Trangs Skyld pludselig skal erklære, at der bør være fri Adgang til alle Strandbredder i Landet, „til den udyrkede og for Græsvækst blottede Strandbred“. Det er indlysende, at der ikke er den ringeste Grund til at skaffe Indbyggerne i Thisted eller Ringkøbing eller Ribe friere Adgang til Vesterhavet, end de allerede har. Der er saa fuld Adgang dertil, som de kan ønske sig; den er saa ubegrænset, at der ikke er ringeste Grund til at udvide den. Og for andre Steder, f. Eks. Byerne ved vore sydlige Kyster, vilde en saadan Lov jo heller ikke være til nogen Fornøjelse. Thi Kysterne langs vore Indvande og Fjorde er i Almindelighed ikke udyrket og for Græsvækst blottet Strandbred; der plejer at være fugtige, sumpede, græs- og sivbevoksede Strandenge helt ud til Vandet. Saaledes som § 14 er affattet, vil Folk i disse Egne slet ikke faa nogen Adgang til Strandbredden. Det er i Virkeligheden lokale Spørgsmaal, det drejer sig om, og det vilde være rimeligt at indskrænke Lovbestemmelserne til at give de Egne i Landet, hvor denne